



**LIENĪTE MEDNE-SPĀRE**  
DZIEDOŠĀS SMILTIS

ZVAIGZNE

821.174-3

Me 100

Vāka dizaina un ilustrāciju autore ***Krista Jūlija Kreišmane***

**Lienīte Medne-Spāre**

**DZIEDOŠĀS SMILTIS**

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*

Projekta vadītāja un redaktore *Bārbala Simsons*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-3998.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs.

Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums.

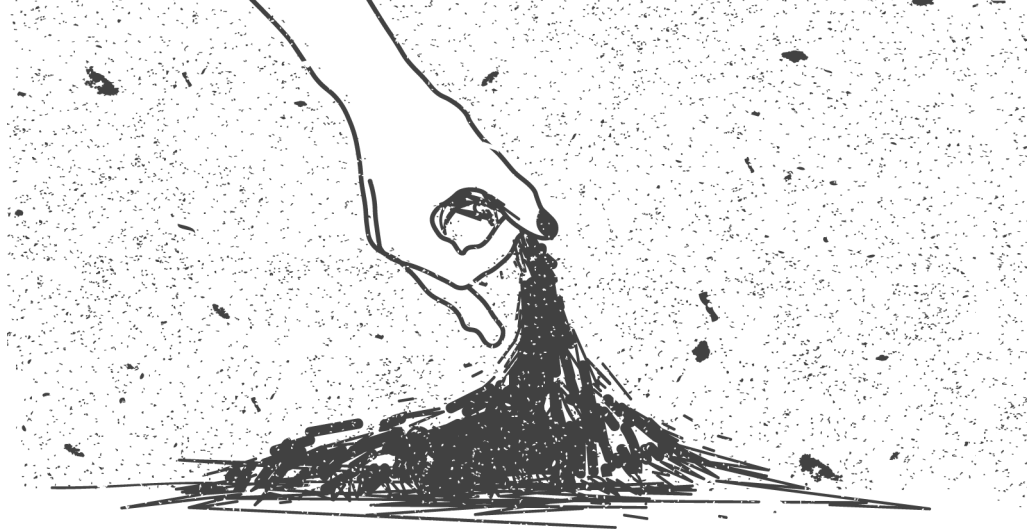
Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Lienīte Spāre, 2019

© Izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2019

ISBN 978-9934-0-8439-3



## PAKLAUSIES, KĀ SMILTIS DZIED

– Tēt! – Sintija ar rādītājpirkstu noglāsta vecā ozol-  
koka galda apaļīgo stūri. – Šitas rakstāmgalds... Vai  
es to dabūšu, kad tu nomirsi?

Pa galdu aizgrab zīmulis, nošvikst malā atgrūs-  
tas papīra lapas, un tēvs pavērš pret Sintiju blāvi  
zilās acis, virs kurām smagi gulst pietūkuši plak-  
stiņi.

– Jā. – Viņš, savilcis biezās lūpas greizā smaidā,  
pamāj. – Tad tu to dabūsi.

– Un kad tu mirsi? – Sintija sažņaudz ikšķus dūrēs  
un noslēpj rokas aiz muguras.

Tēvs nokremšļojas, sabīda papīra lapas kaudzē un  
aizstumj līdz tālākajam galda stūrim.

– Nu... tagad vēl ne, – viņš saka un pagriežas pret  
atvērto logu, pa kuru istabā plūst pagalmā augošā  
ceriņkrūma smarža, neizvesto atkritumu konteineru  
smārds un apakšējā stāva kaimiņienes piededzināto  
kartupeļu smaka.

– Bet kad? – Sintija sarauc degunu.

– Noteikti ātrāk nekā tu.

– Tas labi. – Sintija pamāja ar galvu. – Man rudenī jāsāk iet skolā. – Viņa piekļauj plaukstu rakstāmgalda vēsajai virsmai. – Un tad vajadzēs, kur gatavot mājasdarbus.

– Gan jau kaut ko izdomāsim, – tēvs atbild. – Laiks vēl ir. Varbūt tev būs pašai savs galds.

– Nuja. – Sintija vēl brīdi pastāv smacīgajā klu-sumā un tad lēni, vilkdama pirkstu gar grubuļaino tapeti, pa tālāko ceļu, apkārt visai telpai, cauri šaurajai spraugai, kas atstāta starp sienu un diviem klubkrēsliem ar žurnālgaldiņu, aiziet uz savu istabu.

Patiesībā tā nemaz nav istaba. Tas ir kakts, kuru no vecāku gala nodala trīsdurvju drēbju skapis, un vietas te pietiek tikai šaurai gultiņai un mazam plauktiņam, kur viņa glabā savas mantas. Skapja durvis ir vecāku pusē, un vienīgais istabas logs arī. Sintijai palikusi mūžīgā puskrēsla un milzīgās mēbeles dibensiena, kuru viņa kopā ar mammu, cik vien augstu varēja aizsniegt, aplīmēja ar lielām, krāsainām, no žurnāliem izgrieztām bildēm. Un nekādam galdam te nav vietas. Pat ne vismazākajam.

– Kad nomira tēmammīte, tu dabūji viņas drēbju skapi, – saka Sintija un, izvilkusi no plaukta Zilo Lāci, attupjas uz gultas malas.

– Tā jau tas notiek, – pačabinājies papīrus, atsauca tēvs. – Veci ļaudis mirst, un tad piederīgie sadala mantojumu.

– Tas labi. – Sintija pievelk Zilo Lāci pie krūtīm, iespēj zodu viņa mīkstajā pakausī un, aizmiegusi acis, ieelpo porolona smaržu. – Nebija jātērē nauda jaunam skapim. – Viņa patrīnā zodu pret īsajām spalviņām un klusītēm iesmejas, kad apaļās aušteles pakutina vaigus. – Un mamma tika pie jaunām kurpēm.

– Man jāpabeidz projekts, – tēvs saka, un Sintija dzird kluso klikšķi, atveroties datora vākam. – Paspēlējies kādu brīdi viena... vai ar savu zilo draudziņu.

Sintija dzird, ka tēvs smīkņā. Viņam nepatīk, ka lācis ir zils. Bet tāds nu tas ir, kā pavasara debesis, teica mamma, dzimšanas dienas rītā nosēdinot viņu Sintijai blakus gultā, debeszils lācis. Zili brīnumi, purpināja tēvs, visiem brūni lāči, mums – zilais, bet mamma atbildēja, ka zilā ir cerību krāsa.

Atslējusi Zilo Lāci pret skapi, Sintija izvelk no pagultes kurpju kasti, noceļ vāku un izkrata uz dīvāna čaukstošos papīrus, kuros bija ietītas mamma kurpes un kuri vēl joprojām smaržo pēc ādas. Īsta āda, bijīgi čukstēja mamma, un viņas abas ostīja jaunās kurpes. Kā divas pamuļķes, smaidot teica tēvs. Sintija aizver acis un vēlreiz ievelk nāsīs gaistošo smaržu, tad paņem no plaukta Bārbiju un, ieklājusi kastē vienu papīru, nogulda uz tā, saglauž viņas sapinkātos matus un līdz krūtīm apsedz ar otru papīru. Noliek kasti uz spilvena un apsēžas blakus lācim.

– Mā-āt, atkal logā zvā-āigznes kvē-ēlo, – viņa zemā balsī dzied, – mā-āt, atkal logā pē-ēlēks vakars

blā-āv... – tad paceļ Zilo Lāci, piespiež viņa purnu Bārbijas pierai un svinīgi noskandē: – Dusi nu dieva mierā! Un tagad lūdzu visus uz mielastu.

– Ko tu tur atkal ņemies? – uzsauc tēvs.

Sintija uzliek kastei vāku.

– Tēt, es gribu ēst, – viņa saka. – Mamma teica, lai tu mani pabaro.

– Ej pameklē ledusskapī, – tēvs nevaļīgi attrauc.

– Tu jau tagad esi liels cilvēks, drīz iesi skolā.

– Nuja. – Sintija noglabā kurpju kasti ar Bārbiju pagultē.

– Vēlāk iziesim ārā, – tēvs sola.

– Vēlāk būs lietus. – Sintija nostājas istabas vidū un pašķoba degunu.

– Ko tu atkal izgudro. – Slinki noklab datora taustiņi. – Kāds tev lietus šitādā karstumā!

– Un pēc tam jau būs pārāk vēls. – Sintija izstiepj uz priekšu plaukstas un dodas uz virtuvi. Viņa nemaz negrib iet ārā. Tur vienalga nekā nav, tikai grubiļains metāla slīdkalniņš, čīkstošas šūpoles un autoriepa ar dražu pilnām smiltīm, kuras nemaz nelīdzinās tām, kas jūrmalā. Pie jūras gan Sintijai patīk, it sevišķi Pabažos, kur smiltis dzied. Paklausies, teica mamma un iecirta papēdi liedagā, paklausies, kā smiltis dzied. Un tad viņas, rokās saķērušās un kājas pa zemi vilkdamas, skrēja. Ārprāts, cik spoža saule, mamma smējās, neko nevar redzēt, un neviens neko neredzēja, tikai klausījās, kā zem pēdām švīkst smiltis, šalcošo priežu galotnēs klieudz kaijas, pret krastu miksti plakšķ viņi

un dziļumā, sprauslodams kā ronis Zoodārza baseinā, šļakstinās tēvs.

– Apakšējā plauktā pa labi, – no istabas sauc tēvs, tad nograb rakstāmgalda atvilktni, un viņš ar skaļu paukšķi atver alus bundžiņu.

– Es zinu, tur ir mana rīsu putra. – Sintija izņem no ledusskapja apaļo plastmasas trauciņu, noplēš norasojušo vāku un, paostījusi saturu, piebilst: – Ar dzērvēnēm.

Pret palodzi nopakšķ pirmās lielās lāses, un viņa, iebāzusi mutē karoti ar auksto putru, domā par Lietusvīru, kurš atnāk kopā ar Pelēko Mākoni un tieviem, mitriem pirkstiem grabinās gar logu rūtīm.

– Lietus, – Sintija saka un, nesagaidījusi tēva atbildi, piebilst: – Un pēc tam man būs jāiet gulēt.

Naktī Sintiju pamodina dobjš būkšķis.

– Johaidī! Atkal gandrīz nožāvos, – tēvs iesaucas. – Jāizmet beidzot tas tepiķis, citādi kāds no mums te vienreiz nositīsies.

– Tu taču zini, ka ziemā Sintijai uz plikas grīdas auksti spēlētis, – mamma atbild. – Gan jau izmetīsim... vēlāk. Nāc labāk paskaties, cik milzīgs Mēness un spožas zvaigznes. Un gaiss tik svaigs!

– Neapvārdo man zobus, – tēvs saka. – Es prasīju, kāpēc tu vēl joprojām neesi pateikusi tam bērnam, ka viņš mācīsies internātskolā.

Tas bērns, tā ir viņa. Tēvs vienmēr saka “tas bērns”, kad domā, ka viņa nedzird, un “viņš”, it kā runātu par kādu puiku, un gandrīz nekad nesauc vārdā.

– Bet, Rič, – mamma sastomās, – mēs taču varējām vismaz pamēģināt.

– Ko pamēģināt?

– Skola ir tepat blakus, pat ielai pāri nav jāiet.

– Ne jau par to ir runa! – tēvs pārtrauc. – Tur viņam būs labāk, tas ir specializēts internāts.

– Ak dievs, Rič! Viena pati... Kopā ar akliem bērniem.

– Tu nesaproti, ka viņa pati ir gandrīz akla? Nesaproti, ka ar gadiem būs tikai sliktāk?

– Nu kā tu vari būt tik nežēlīgs?

– Es neesmu nežēlīgs, Dita. – Tēvs skaļi izpūš elpu.

– Mazi bērni ir nežēlīgi. Ar viņu pagalmā neviens negrib spēlēties.

Tā nav taisnība, Sintija grib protestēt, Mārtiņš ar viņu spēlējas.

– Un skolā būs vēl sliktāk, – tēvs piebilst.

– Viņa ir mans bērns.

– Un tāpēc pēkšņi kļūs redzīga kā kalnu ērglis? Kad visi ārsti tev sen ir pateikuši, ka tā nebūs?

– Un tavējais arī, Rič!

– Tā jau tu vienmēr saki. – Uzšvirkst šķiltavas, un līdz Sintijai atvējo sūra dūmu vērpete. – Ko es tur varu zināt? Baigi jau nu ātri tas sīkais pieteicās. Un tam tavam Eģīkam brilles centimetra biezumā.

– Bet, Rič! – mamma novaidas. – Kad mēs iepazināmies, man ar Eduardu jau sen viss bija cauri.

– Beidz īdēt, pats zinu, – tēvs atsviež un cieti nosaka: – Tas bērns brauks uz neredzīgo internātskolu, un punkts.



– Tu viņu nemīli. – Mamma grūsta pa virtuves galdu pīto groziņu: turp, atpakaļ, turp, atpakaļ.

– Turklāt, kā mēs te visi saspiedīsimies, kad atskries puika? Paskat, kāda tu man jau apaļa, – tēvs ierunājas pēkšņi piesmakušā balsī.

– Labi, Rič, – mamma saka, – es rīt pateikšu.

– Apaļa un mīksta... Mīksta un mīlīga...

– Liecies mierā, Rič! Es esmu nogurusi.

– Tagad vēl pasaki, ka esi nogurusi, jo tev jāstrādā divos darbos, bet es neko nedaru!

– Es taču nesaku, ka tu neko nedari. Bet tie nemitīgie projekti...

– Galvenais ir neatlaisties. – Tēvs sparīgi uzsit ar plaukstu pa galdu. – Vienreiz viņi uzķersies, un mēs piesūksimies pie valsts pupa. Eironauda nāks kā pa reni, tu redzēsi.

– Var jau būt.

– Nu jau pietiek, iesim uz gultiņu, – tēvs aicina.

– Es vēl brīdi pasēdēšu, – mamma vairās. – Ej vien.

– Nu, ka ne, ne, – nosaka tēvs, viņa kailās pēdas noplakšķ uz virtuves grīdas, tad soļi iegrimst paklājā, nokrakšķ dīvāns, un pēc īsa brīža istabu pieskandina skaļš khrrr-āāā-khrr...

Kad arī mamma, vēl brīdi grabinājusi traukus, šņaukājusies un beidzot klusi aizdīpinājusi līdz dīvānam, sāk miegaini šņākuļot, Sintija pieceļas un aizzogas līdz logam. Pabīda augstāk uz deguna biežās brilles un pavērš seju pret melnajām debesīm. Tālumā vibrē blāvs, izplūdis Mēness. Viņa atspiežas

ar krūtīm pret palodzi un ieelpo pagalma pazīstamās smaržas.

Aizlavījusies atpakaļ līdz gultai, Sintija apsēžas, notupina sev uz ceļiem Zilo Lāci un, izstiepusi uz priekšu apakšlūpu, noplēš viņam vienu aci. Brīdi pa-berzē to divos pirkstos un noliek uz plaukta.

– Nabaga lāci, tu taču esi gandrīz akls, – viņa nopūšas, noplēš otru aci, pārļaiž pirkstu galus uz purniņa izšūtajam smaidam, noskrubina dažus līmes pikuciņšus un, piekļāvusi lācēnu krūtīm, ieritinās zem segas.